

Cud przypisany wstawiennictwu błogosławionych Franciszka (1908–1919) i Hiacynty Marto (1910–1920)

Wprowadzenie

W Kościele katolickim istnieje związek zachodzący pomiędzy stwierdzeniem opinii świętości życia kandydata na ołtarze a *demonstratio*² znaków łaski, których Bóg dokonuje po jego śmierci i za jego wstawiennictwem³. Cud w teologii jest to „nadzwyczajna ingerencja Boga, dzięki której Bóg w sposób szczególny realizuje ekonomię zbawienia; stanowi znak, przez który oznajmia On człowiekowi swą zbawczą wolę”⁴. Cud jest nadzwyczajnym faktem religijnym, którego stwierdzenie pociąga za sobą domniemanie interwencji Boga; jest przesłaniem Boga dla człowieka w perspektywie wezwania go do nawrócenia⁵.

---

¹ Doktor, Uniwersytet Przyrodniczo-Humanistyczny w Siedlcach, Wydział Nauk Społecznych.

² H. Misztal, *Le cause di canonizzazione. Storia e procedura*, Città del Vaticano 2005, s. 69; zob. A.M. Castagno, *Miracolo*, w: *Nuovo dizionario patristico e di antichità cristiane*, t. II (F-O), red. A. di Bernardino, Genova-Milano 2007, kol. 3297-3302.

³ Autor wyraża wdzięczność za pomoc w redakcji tekstu Pani Ewie Adamskiej (lekarzowi specjalście otorynolaryngologowi i specjalście audiologowi w Mazowieckim Szpitalu Wojewódzkim w Siedlcach) oraz Pani Patrycji Adamskiej (lekarzowi w Mazowieckim Szpitalu Wojewódzkim w Siedlcach).

⁴ E. Kopeć, *Cud*. IV. *W teologii*, w: *Encyklopedia Katolicka*, t. III, Lublin 1979, kol. 652-657; M. Rusecki, *Cud*, w: *Leksykon teologii fundamentalnej*, red. M. Rusecki i [in.]; Lublin-Kraków, s. 271.

⁵ H. Misztal, *Le cause*, s. 70.

Przedmiotem niniejszych rozważań będzie analiza pod względem kanonicznym cudu udowodnionego do kanonizacji błogosławionych Franciszka i Hiacynty Marto z zastosowaniem metody historyczno-prawnej oraz dogmatyczno-prawnej. Źródła obejmują literaturę przedmiotu oraz materiały procesowe. Problem badawczy obejmuje problematykę związaną z przypisaniem wstawiennictwa jednego cudu dwóm błogosławionym wyznawcom.

Św. Tomasz z Akwinu († 1274)⁶ w odniesieniu do cudu uważał, że jest on potwierdzeniem świętości osoby, którą Bóg chce przedstawić ludziom, jako wzór cnót⁷. Akwinata dzielił cud na: *supra naturam* (określany również jako *miraculum quoad substantiam*), *praeter naturam* (*restitutio in integrum*) i *contra naturam* (*miraculum quoad modum*)⁸.

Papież Benedykt XIV († 1758)⁹, a w ślad za nim następnicy kanoniści, idąc m.in. za myślą teologiczną św. Tomasza z Akwinu († 1274)¹⁰ opartą

---

⁶ Zob. B. Mondin, *Dizionario dei teologi*, Bologna 1992, s. 621-667; A.M. Krąpiec, *Tomasz z Akwinu*, w: *Powszechna Encyklopedia Filozofii*, t. IX, red. A. Maryniarczyk i [in.], Lublin 2008, s. 489-498.

⁷ *Vera miracula non possunt fieri nisi virtute divina, operatur enim ea Deus ad hominum utilitatem. Et hoc dupliciter, uno quidem modo, ad veritatis praedicatae confirmationem; alio modo, ad demonstrationem sanctitatis alicuius quem Deus vult hominibus proponere in exemplum virtutis* (zob. Sancti Thomae Aquinatis, *Opera omnia iussu impensaue Leonis XIII P. M. edita*, t. X, *Secunda secundae Summae theologiae*; II^a-II^{ae}, q. 178 a. 2 co.; Romae, s. 419).

⁸ „Haec autem quandoque sunt supra naturam, quandoque praeter naturam, quandoque contra naturam. Supra naturam dicitur esse miraculum, quando natura non potest in ipsam substantiam facti [...]. Illa vero dicuntur praeter naturam fieri in quae quidem natura potest quantum ad substantiam facti, sed tamen praeter operationem naturae fiunt jussu divino. [...] Contra naturam autem dicitur fieri, quando in re est aliquid contrarium ei quod fit; sicut si grave sursum moveretur, et quod virgo peperit, vel aliquid hujusmodi” (*Sent.*, lib. 2 d. 18 q. 1 a. 3 co.); zob. Sz.T. Praškiewicz, *Pojęcie cudu i wstępne przygotowanie do dochodzenia diecezjalnego dotyczącego cudu*, w: „Świętość Kanonizowana”, t. 5: *Zagadnienie cudu w postępowaniu kanonizacyjnym na szczeblu diecezjalnym*, red. Sz.T. Praškiewicz, Kraków 2010, s. 19.

⁹ Zob. A. Petrani, *Benedykt XIV, Prospero Lambertini*, w: *Encyklopedia Katolicka*, t. II, Lublin 1989, kol. 223-224.

¹⁰ Zob. Sancti Thomae Aquinatis, *Opera omnia iussu impensaue Leonis XIII P. M. edita*, t. VII, *Prima secundae Summae theologiae*; I^a-II^{ae}, q. 113 a. 10 s.c.; Romae 1892, s. 342; M. Rusecki, *Cud*, s. 273.

o przyczynowość, egzemplarycznie wymieniali wśród kryteriów udowodnionego cudu do beatyfikacji i kanonizacji m.in.¹¹ 1) ciężką chorobę, 2) niepomyślną diagnozę, 3) niemożliwość powrotu do zdrowia przy zastosowaniu środków będących w zakresie możliwości medycyny, 4) gwałtowne uzdrowienie i jego 5) trwałość, 6) związek zachodzący pomiędzy uzdrowieniem a wezwaniami zanoszonymi do Boga za przyczyną sługi Bożego¹². Powyższe kryteria miały, i nadal mają, zastosowanie w procesie *super miraculo*. Stolica Apostolska za pontyfikatu papieża Jana Pawła II († 2005) potwierdziła wymóg udowodnienia cudu do be-

¹¹ Ss.D.N. Benedicti Decimi quarti Pontificis Optimi Maximi, *De Servorum Dei Beatificatione et Beatorum Canonizatione*, lib. IV, p. 1, cap. VIII, *De Divina mirabili sanatione a morbis et infermitatibus*, Venetiis: Antonius Foglierini 1764, s. 54-66.

¹² Por. *Commentaria F. Lavrentii Brancati de Lavrae [...] In Tertium Librum Sententiarum Mag. Fr. Ioannis Dvns Scoti*, lib. IV, disp. 20, art. 25, *An quomodo probanda sint miracula, ut pro talibus habeatur*, Romae 1676, nr 1040-2216, s. 625-659; Ss.D.N. Benedicti, *De Servorum*, lib. IV, p. 1, cap. VIII, *De Divina mirabili sanatione a morbis et infermitatibus*, s. 54-66; F. Antonelli, *De inquisitione medico-legali super miraculis in causis beatificationis et canonizationis*, Romae 1962; W. Schamoni, *Wunder sind Tatsachen. Eine Dokumentation aus Heiligsprechungsakten*, Würzburg-Stein am Rhein 1979; D. Composta, *Il miracolo: realtà o suggestione? Rassegna documentata di fatti straordinari nel cinquantennio 1920-1970*, Roma 1981; A. Eszer, *Miracoli ed altri segni divini. Considerazioni dommatico-storiche con speciale riferimento alle cause dei Santi*, w: *Studi in onore del Card[inale] Pietro Palazzini*, red. F. Leoni, P. Palazzini, Pisa 1987, s. 129-158; J.L. Gutiérrez, *I miracoli nell'apparato probatorio delle cause di canonizzazione*, „*Ius Ecclesiae*” 10 (1998), s. 491-529; tekst w j. pol.: *Cud jako środek dowodowy w sprawach kanonizacyjnych*, w: *Cuda w sprawach kanonizacyjnych*, red. W. Bar, Lublin 2006, s. 95-115; A. Resch, *Miracoli dei beati: 1983-1990*, Città del Vaticano 1999; tenże, *Miracoli dei beati: 1991-1995*, Città del Vaticano 2002; G. Tanzella-Nitti, *Miracolo, Dizionario interdisciplinare di scienza e fede*, t. I, red. A. Strumia, G. Tanzella-Nitti, Città del Vaticano 2002, s. 958-977; F. Capucci, *Milagros de nuestro tiempo*, Madrid 2002; H. Misztal, *Kanoniczne potwierdzenie świętości*, „*Studia Nauk Teologicznych*” 6-7 (2011-2012), s. 51-70; D. Blicharz, *Uzdrowienia z urazów i inne zjawiska orzeczone jako cudowne przez Kongregację Spraw Kanonizacyjnych w latach 1983-2004*, „*Roczniki Nauk Prawnych*” 16 (2006), nr 2, s. 241-260; L. Fiejdasz, *Zjawiska paranaturalne w sprawach beatyfikacyjnych*, „*Roczniki Nauk Prawnych*” 16 (2006), nr 2, s. 287-310; H. Misztal, *Cud w rozumieniu prawa kanonizacyjnego*, w: *Duc in altum. Sprawy kanonizacyjne. Wybór pism*, red. L. Fiejdasz, Lublin 2009, s. 435-448. Tekst opublikowany został również w dziele: *Scio cui credidi. Księga pamiątkowa ku czci Księdza Profesora Mariana Ruseckiego w 65. rocznicę urodzin*, red. I.S. Ledwoń, K. Kaucha, Z. Krzyszowski, J. Mastej, A. Pietrzak, Lublin 2007, s. 815-827.

atyfikacji i kanonizacji, nie podając jednocześnie wymaganej liczby cudów¹³. Sam cud nadal jest uznawany za środek dowodowy w tych sprawach. *Regulamin* Kongregacji Spraw Kanonizacyjnych z 2000 r., chociaż nie podaje wymaganej kanonicznie liczby udowodnionych cudów do beatyfikacji i kanonizacji, to jednak określa normy służące udowodnieniu cudu w Kongregacji Spraw Kanonizacyjnych¹⁴. Udowodniony cud, obok wydania dekretu o heroiczności cnót sługi Bożego, stanowi istotny element, poprzedzający beatyfikację¹⁵. Obowiązująca praktyka Kongre-

¹³ „Per la beatificazione è richiesto un miracolo regolarmente approvato, e una vera „fama signorum”; per la canonizzazione necessario è un miracolo avvenuto dopo la beatificazione e regolarmente approvato” (zob. SCCS, *Regolamento della Sacra Congregazione per le Cause dei Santi*, Città del Vaticano 1983, art. 26 § 1; tekst w j. pol.: H. Misztal, *Prawo kanonizacyjne według ustawodawstwa Jana Pawła II. Instytucje kanonizacyjnego prawa materialnego. Zarys historii procedury kanonizacyjnej, postępowanie w diecezji i kongregacji. Wzory pism i formularzy*, Lublin- Sandomierz 1997, s. 490.

¹⁴ CCS, *Regolamento della Sacra Congregazione per le Cause dei Santi*, Città del Vaticano 2000, art. 80-87; zob. Ioannes Paulus PP. II, *Constitutio apostolica* «*Divinus perfectionis Magister*». *Modus procedendi in Causarum canonizationis instructione recognoscitur et Sacrae Congregationis pro Causis Sanctorum nova datur ordinatio*, 25.10.1983, AAS 75 (1983) 349-355; tekst w j. pol.: H. Misztal, *Prawo kanonizacyjne*, Lublin 1997, s. 453-464. Zasady postępowania zostały następnie rozwinięte w *Normach* Kongregacji, które należy zachowywać w dochodzeniu prowadzonym przez właściwego biskupa: SCCS, *Normae servandae in inquisitionibus ab Episcopis faciendis in causis sanctorum*, 7.02.1983, AAS 75 (1983) 396-403; tekst w j. pol.: H. Misztal, *Prawo kanonizacyjne*, Lublin 1997, s. 465-478. Aktualnie postępowanie kanonizacyjne prowadzone jest według: CCS, *Istruzione «Sanctorum Mater» per lo svolgimento delle inchieste diocesane o eparchiali nelle cause dei santi*, 17.05.2007, AAS 99 (2007) 465-512; tekst w j. pol.: H. Misztal, „*Sanctorum Mater*”. *Instrukcja Kongregacji Spraw Kanonizacyjnych o prowadzeniu dochodzenia diecezjalnego lub eparchialnego w sprawach kanonizacyjnych*, Lublin 2011; zob. także, H. Misztal, L. Fiejdasz-Buczek, *Postępowanie kanonizacyjne w diecezji lub eparchii*, Lublin 2017, s. 13-206.

¹⁵ H. Misztal, *Prawo kanonizacyjne*, Lublin 1997, s. 86; tenże, *Le cause*, s. 69. Szerzej na temat pojęcia cudu w ujęciu teologicznym: E. Kopeć, *Cud*, w: *Encyklopedia Katolicka*, tom III, Lublin 1979, kol. 652-657; tenże, *Problematyka rozpoznawania cudu*, „*Roczniki Teologiczno-Kanoniczne*” 13 (1966), z. 2, s. 5-22; tenże, *Walor motywacyjny cudu*, „*Roczniki Teologiczno-Kanoniczne*” 19 (1972), z. 2, s. 99-111; R. Latourelle, *Miracle, w: Dictionnaire de Spiritualité, Ascétique et Mystique*, t. X, (*Mabille-Mythe*), red. M. Viller i [in.], Paris 1980, kol. 1274-1286; M. Rusecki, *Cud jako znak i symbol*, „*Roczniki Teologiczno-Kanoniczne*” 28 (1981), z. 2, s. 42-48; A. Richardson, *Miracle*,

gacji Spraw Kanonizacyjnych wymaga aprobaty jednego cudu do beatyfikacji i drugiego do kanonizacji w przypadku wyznawców. Nie bez znaczenia jest czas zaistnienia zdarzenia nadprzyrodzonego. Domniemany cud ma się wydarzyć po beatyfikacji.

1. Przygotowanie procesu

Franciszek i Hiacynta Marto to najmłodsze z sześciorga dzieci małżeństwa Manuela Pedro Marto i Olimpii de Jesus, zamieszkujących parafię Fatima, w gminie Vila Nova de Ourém w diecezji Leiria w Republice Portugalii¹⁶. Franciszek urodził się 11 czerwca 1908 r. w domu rodzinnym położonym w Aljustrel, następnie został ochrzczony 20. dnia tego samego miesiąca w kościele parafialnym w Fatimie. Jego siostra, Hiacynta Marto, urodzona 11 marca 1910 r. w domu rodzinnym, została ochrzczona w kościele parafialnym 8 dni później. Rodzeństwo wzrastało w otoczeniu domu rodzinnego, położonego w rolniczej, spokojnej

---

w: *A dictionary of Chrystian Theology*, red. A. Richardson, J. Bowden, London 1983, s. 216-217; F. Uricchio, *Miracolo*, w: *Nuovo dizionario di teologia biblica*, red. P. Rossano, G. Ravasi, A. Girlanda, Cinisello Balsamo 1988, s. 954-978; L. Stachowiak, *Cud*. II. *W Starym Testamencie*, w: *Encyklopedia Katolicka*, t. III, Lublin 1989, kol. 645-648; R. Łukaszczyk, *Cud*, w: *Encyklopedia Katolicka*, t. III, Lublin 1989, kol. 642-643; J. Kudasiewicz, *Cud*. *W Nowym Testamencie*, w: *Encyklopedia Katolicka*, t. III, Lublin 1989, kol. 648-652; J. Fils, R. Łukaszczyk, *Cud*. *W religiach pozachrześcijańskich*, w: *Encyklopedia Katolicka*, t. III, Lublin 1989, kol. 643-645; H. Seweryniak, *Problematyka cudu w wykładzie seminaryjnym*, „*Studia Płockie*” 22 (1994), s. 133-149; M. Rusecki, *Cud w chrześcijaństwie*, Lublin 1996; tenże, *Funkcje cudu*, Sandomierz-Lublin 1997; F. Rienecker, G. Maier, *Leksykon biblijny*, Warszawa 2001, s. 140-142; M. Rusecki, *Problem cudu w religiach pozachrześcijańskich*, Lublin 2001; G. Bartoszewski, *Cuda w procesach beatyfikacyjnych i kanonizacyjnych Polaków i Polek wyniesionych do chwały ołtarzy przez papieża Jana Pawła II*, w: *Religioni et scientiae. Materiały V Sympozjum Prawa Kanonizacyjnego (Lublin, 25 kwietnia 2001 r.)*, red. P. Stanisz, Lublin 2001, s. 105-174; U. Baatz, *Cud*, w: *Leksykon Mistyki*, red. P. Dinzlbacher, Warszawa 2002, s. 44-45; M. Cacciari, *Filozofia wobec cudu*, w: *Lekarz wobec cudu*, red. Stowarzyszenie Katolickich Lekarzy Włoskich, Poznań 2005, s. 24-32; M. Rusecki, *Teologia cudu*, w: *Cuda w sprawach kanonizacyjnych*, red. W. Bar, Lublin 2006, s. 11-94.

¹⁶ Zob., *Bł. Franciszek i Hiacynta Marto*, OR 21 (2000), nr 7-8 (225), s. 10-11.

okolicy, pozostając tym samym daleko od sporów politycznych i gwałtownych ruchów społecznych charakterystycznych dla rządów republikańskich w Portugalii tamtego czasu.

Tymczasem od wiosny do jesieni 1916 r. Franciszek i Hiacynta Marto, wspólnie ze swoją kuzynką, Lúcia dos Santos, znaną później światu jako Irmã Maria Lúcia de Jesus e do Coração Imaculado OCD († 2005), stali się świadkami objawień Anioła Pokoju¹⁷, który trzymał „w rękach kielich, a nad nim hostię, z której spływały krople krwi”¹⁸. Następnie trójka dzieci w okresie od maja do października, z wyjątkiem sierpnia, w 1917 r. stała się świadkami objawień Najświętszej Dziewicy¹⁹, „Pani jaśniejącej światłem”. W sierpniu 1917 r. objawienie miało miejsce w 19. dniu tego miesiąca²⁰.

---

¹⁷ „Anno MCMXVI, suum gregem custodientes apud «loca do Cabêco», ter angelum viderunt, qui eos est allocutus. Franciscus et Hyacintha ardentius precari studuerunt et paenitentiam pro iis qui non credunt, non adorant, non sperant, Deum non amant, agere coeperunt” (Ioannes Paulus PP. II, Litterae apostolicae Venerabilibus Dei Servis Francisco et Hyacinthae Marto Beatorum honores decernuntur, 13.05.2000. AAS 93 (2001) 744 [dalej: Venerabilibus Dei Servis Francisco et Hyacinthae Marto Beatorum honores decernuntur]).

¹⁸ „Anioł uklęknął obok dzieci i powiedział im, by odmawiały modlitwę do Trójcy Przenajświętszej, Najświętszego Serca Jezusowego i Niepokalanego Serca Najświętszej Maryi Panny, przepraszając za wszelkie grzechy, świętokradztwo i obojętność wiernych. Od tego czasu dzieci zaczęły gorliwie się modlić w intencjach przekazanych im przez anioła. Franciszek spędzał wiele czasu na modlitwie przed tabernakulum. W ten sposób pragnął towarzyszyć znieważanemu przez ludzi Chrystusowi” (zob. *Bł. Franciszek*, OR 21 (2000), nr 7-8 (225), s. 10.

¹⁹ Maryja, podobnie jak w Lourdes, postanowiła powierzyć swoje orędzie dzieciom. One przyjęły je tak wiernie, że nie tylko zasłużyły na uznanie być nazwanymi wiarygodni świadkowie objawień, ale same stały się wzorem ewangelicznej świętości. Jan Paweł II, *Orędzie głęboko wpisane w dzieje ludzkości [Audiencja generalna po podróży]*, 17 maja - Watykan, OR 21 (2000), nr 7-8 (225), s. 4.

²⁰ „A die XIII mensis Maii usque ad diem XIII mensis Octobris anno MCMXVII, in loco quem «Cova da Iria» dicunt, tres parvi pastores singulari inopinatoque usi sunt beneficio suis oculis Virginem Mariam cernendi, quae matris more eos invitabat ut pro peccatorum conversione orarent paenitentiamque pro animarum salute agerent. Plures Mariae apparitiones amplum populi motum, fidelium alacritatem, non credentium adversitatem, curiosorum petulantiam, loci potestatum minas, concitarunt”. Zob. Ioannes Paulus PP. II, *Venerabilibus Dei Servis Francisco et Hyacinthae Marto*, AAS 93 (2001) 744-745.

W dniu 13 lipca 2017 r. „Matka Boża powierzyła dzieciom sekret mówiąc, że nie wolno go nikomu wyjawić. Wkrótce potem dzieci zostały aresztowane i zamknięte w więzieniu na dwa dni przez niechętnie Kościołowi władze gminy Vila Nova de Ourém. Dzieci były upokarzane i zastraszane, lecz zniosły z odwagą przesłuchania, nie ulękły się pogroźek i nie zdradziły przekazanych im przez Matkę Bożą sekretów. Wzajemnie podtrzymywały się na duchu i często odmawiały różaniec. Zapraszały do modlitwy także współwięźniów i uczyły ich miłości do Boga oraz zachęcały do [prowadzenia] życia po chrześcijańsku”²¹. Dzieci ze względu na okoliczności społeczno-polityczne wiele wycierpiały w związku z objawieniami²².

Matka Boża przekazała w trakcie swych objawień również tzw. „trzęcią tajemnicę fatimską”, o której kard. Angelo Sodano, Sekretarz Stanu Stolicy Apostolskiej, w dniu 13 maja 2000 r. w Fatimie powiedział, że jest to zapis proroczej wizji²³.

Franciszek Marto w październiku 1918 r. zachorował na zapalenie płuc i oskrzeli (*bronchopneumonia*). Stan chorego nieustannie pogar-

²¹ Zob., *Bł. Franciszek*, OR 21 (2000), nr 7-8 (225), s. 10.

²² „Franciscus et Hyacintha pro Dei amore feliciter patientes, virili fortitudine omnia toleraverunt atque nihil aliud voluerunt nisi ut Virginis sanctissimae postulatibus penitus responderent. Franciscus sibi conscius Deum esse ob hominum peccata «pertristem», sacrificiis precationibusque Eum solari cupiebat. Ut Dominum cogitaret et alloqueretur solitaria loca petebat necnon sanctissimi Sacramenti adorandi causa in templo manebat, quod solummodo veluti viaticum recipere poterit. Ipse studiose spiritalem vitam, precationem sic assiduam ardentemque persecutus est, ut mysticam cum Domino coniunctionem omnino attingeret”. Ioannes Paulus PP. II, *Venerabilibus Dei Servis Francisco et Hyacinthae Marto*, AAS 93 (2001) 745.

²³ Według kard. Angelo Sodano, Sekretarza Stanu, prorocstwo to jest podobne do „biblijnych, które nie opisują szczegółowo przyszłych wydarzeń, ale syntetycznie i zwięźle ukazują na jednolitym tle fakty odległe od siebie w czasie, nie określając dokładnie ich kolejności ani długości trwania. Tak więc tekst ten nie może być odczytany inaczej, jak tylko w kluczu symbolicznym. Wizja fatimska dotyczy przede wszystkim walki systemów ateistycznych przeciw Kościołowi i chrześcijanom oraz opisuje niezmiernie cierpienia świadków wiary w stuleciu zamykającym drugie millennium. Jest to niekończąca się Droga Krzyżowa, której przewodniczą papież dwudziestego wieku”. A. Sodano, Sodano A., *O tajemnicy fatimskiej*, Oświadczenie kardynała Angelo Sodano 13 maja, Fatima, OR 21 (2000), nr 7-8 (225), s. 9.

szał się; w końcu, 2 kwietnia 1919 r. wyspowiadał się, a następnego dnia przyjął wiatyk. Dzień później, tzn. 3 kwietnia 1919 r., o godz. 22⁰⁰, otoczony przez najbliższych, zmarł w domu rodzinnym. Jego ciało 5 kwietnia 1919 r. złożono na cmentarzu położonym w Fatimie. Dnia 13 marca 1952 r. jego doczesne szczątki przeniesiono do Bazyliki de Nossa Senhora do Rosário w Fatimie i złożono w kaplicy po prawej stronie głównego ołtarza²⁴.

Hiacynta Marto pod koniec 1918 r. zachorowała również na zapalenie płuc i oskrzeli (*bronchopneumonia*). Następnie podlegała hospitalizacji w wielu szpitalach. Po południu 20 lutego 1920 r. poprosiła u udzielenie jej sakramentów świętych, Hiacynta Marto odeszła do Pana w samotności 20 lutego 1920 r. o godz. 22³⁰. Swe cierpienia ofiarowała w intencji Ojca Świętego, o nawrócenie grzeszników i pokój na świecie. Jej ciało 24 lutego 1919 r. złożono na cmentarzu w Vila Nova de Ourém, w kaplicy grobowej baronów Alvaiázere. Następnie jej doczesne szczątki złożono dnia 1 maja 1951 r. w Bazylice de Nossa Senhora do Rosário w Fatimie w kaplicy po lewej stronie głównego ołtarza²⁵.

José Alves Correia da Silva, biskup diecezji Leiria 30 kwietnia 1952 r. otworzył diecezjalny proces informacyjny „Pastuszków” z Fatimy, Franciszka i Hiacynty Marto, który zakończono 1 sierpnia 1979 r.²⁶

Kongregacja Spraw Kanonizacyjnych promulgowała dwa dekrety datowane na 13 maja 1989 r. *de virtutibus theologalibus Fide, Spe et Ca-*

---

²⁴ „Hodie igitur, Fatimae, inter Missarum sollemnia hanc ediximus formulam: «Acolhendo o desejo expresso pelo nosso Irmão Dom Serafim Bispo de Leiria-Fatima, por muitos outros Irmãos no episcopado e por tantos fiéis cristãos, depois de termos ouvido o parecer da Congregação da Causa dos Santos, com a Nossa Autoridade Apostólica concedemos que, de hoje em diante, os Veneráveis Servos de Deus Francisco Marto e Jacinta Marto sejam chamados Beatos e possa celebrarse anualmente, nos lugares e segundo as normas do direito, a festa de Francisco e Jacinta Marto no dia 20 de Fevereiro. Em nome do Pai e do Filho e do Espírito Santo»”. Ioannes Paulus PP. II, *Venerabilibus Dei Servis Francisco et Hyacinthae Marto*, AAS 93 (2001) 745-746.

²⁵ Por., *Bf. Franciszek*, OR 21 (2000), nr 7-8 (225), s. 10.

²⁶ Ioannes Paulus PP. II, *Venerabilibus Dei Servis Francisco et Hyacinthae Marto*, AAS 93 (2001) 745.

ritate tum in Deum tum in proximum; pierwszy dekret dotyczył heroicznego cnót Hiacynty Marto²⁷, a drugi Franciszka Marto²⁸.

Obok dekretu heroicznego cnót, który był pierwszym warunkiem do ogłoszenia wyznawcy błogosławionym, należało udowodnić cud dokonany przez Boga za wstawiennictwem sług Bożych, który wydarzył się po ich śmierci²⁹.

W dniu 28 czerwca 1999 r., w obecności papieża Jana Pawła II promulgowano dekret Kongregacji Spraw Kanonizacyjnych *super miraculo* o cudzie przypisanym wstawiennictwu Franciszka i Hiacynty Marto³⁰.

Dzieci, Franciszek i Hiacynta Marto, po raz pierwszy, nie jako męczennicy, w dwutysięcznej historii Kościoła katolickiego, zostali przedstawieni wspólnocie Ludu Bożego jako wzory świętości, ponieważ rozpoznano w nich dojrzałą wiarę. Papież Jan Paweł II, według opinii bp. Serafima de Dousa Ferreira e Silva, uznał, że dzieci fatimskie na tyle były dojrzałe psychologicznie i intelektualnie, aby można było poddać ocenie heroiczną ich cnót. Dzieci, Franciszek i Hiacynta Marto, stali się najmłodszymi, nie licząc męczenników z pierwszych wieków Kościoła, błogosławionymi³¹. „Pastuszkowie” z Fatimy *pro Dei amore feliciter patientes, virili fortitudine omnia toleraverunt atque nihil aliud*

---

²⁷ CCS, *Leiriensis-Fatimensis. Decretum Canonizationis Servae Dei Hyacinthae Marto, puellae (1910–1920)*, [Decretum super virtutibus], 13.05.1989, AAS 81 (1989) 1170–1174.

²⁸ CCS, *Leiriensis-Fatimensis. Decretum Canonizationis Servi Dei Francisci Marto, pueri (1908–1919)*, [Decretum super virtutibus], 13.05.1989, AAS 81 (1989) 1175–1179.

²⁹ DMP, I, 5°; AAS 75 (1983) 352; tekst w j. pol.: H. Misztal, *Prawo kanonizacyjne*, Lublin 1997, s. 459; Ns, 5 b); AAS 75 (1983) 397; tekst w j. pol.: H. Misztal, *Prawo kanonizacyjne*, Lublin 1997, s. 467; por. L. Fiejdasz, *Cuda udowodnione do kanonizacji Ojca Pio z Pietrelciny (1887–1968)*, w: *Cuda w sprawach kanonizacyjnych*, red. W. Bar, Lublin 2006, s. 236.

³⁰ CCS, *Leiriensis-Fatimensis. Beatificationis et canonizationis Ven. Servi Dei Francisci Marto pueri (1908–1919). Beatificationis et canonizationis Ven. Servae Dei Hyacinthae Marto puellae (1910–1920)*, [Decretum super miraculo], 28.06.1999, AAS 92 (2000) 74–75 [dalej: CCS, *Leiriensis-Fatimensis, Decretum super miraculo*].

³¹ *Beatyfikacja dzieci z Fatimy*. Z biskupem Leirii-Fatimy – Serafimem de Sousa Ferreira e Silva – rozmawia Włodzimierz Rędzioch, <http://www.niedziela.pl/arttykul/63739/nd/Beatyfikacja-dzieci-z-Fatimy> [2.08.2017 r.].

*voluerunt nisi ut Virginis sanctissimae postulatis penitus responderent*³². Papież Jan Paweł II, podczas Mszy św. kanonizacyjnej, celebrowanej w Fatimie 13 maja 2000 r., powiedział, że Kościół katolicki przez ten obrzęd pragnie jak gdyby postawić na świeczniku dwie świece, Franciszka i Hiacyntę Marto, które Bóg zapalił, aby oświecić ludzkość w godzinie mroku i niepokoju. Papież modlił się, aby te zapalone świece rozjaśniały drogę wielkiej rzeszy pielgrzymów i wszystkich³³. Wśród zgromadzonych na placu przed bazyliką była również obecna 69-letnia Portugalka, Maria Emilia Santos, cudownie uzdrowiona za wstawiennictwem Francisco i Jacinta Marto z całkowitego paraliżu, na który cierpiała przez dwadzieścia lat³⁴. Świadkiem uroczystości beatyfikacyjnej była również 93-letnia mniszka, karmelitanka bosa, Irmã Maria Lúcia de Jesus e do Coração Imaculado, OCD († 2005), kuzynka beatyfikowanego rodzeństwa, która przybyła z klasztoru w Coimbrze. Przed Mszą św. beatyfikacyjną modliła się przy ich grobie i na kilka minut spotkała się z papieżem Janem Pawłem II w obecności biskupa Leirii – Fatimy, Serafim’a de Sousa Ferreiry e Silvy³⁵.

2. Nadprzyrodzone uzdrowienie z urazu

Cudowne uzdrowienie z urazu Lucasa Maeda’y de Oliveira (ur. 28 czerwca 2007 r. w Juranda w Brazylii), syna João Batisty de Oliveira’y oraz Lucilii Yurie Maeda’y, miało miejsce w 3 marca 2013 r.

---

³² Zob. Ioannes Paulus PP. II, *Venerabilibus Dei Servis Francisco et Hyacinthae Marto*, AAS 93 (2001) 745.

³³ „A Igreja quer, com este rito, colocar sobre o candelabro estas duas candelas que Deus acendeu para alumiar a humanidade nas suas horas sombrias e inquietas. Brillhem elas sobre o caminho desta multidão imensa de peregrinos [...]. Sejam urna luz amiga a iluminar Portugal [...]”. Ioannes Paulus II, *Homilia. Ante templum sanctuarium Fatimen. in beatificatione Francisci et Hyacinthae Marto*, 13.05.2000, AAS 92 (2000) 711; tekst w j. pol.: Jan Paweł II, *Orędzie Fatimy wzywa do nawrócenia i przemiany życia. 13 maja – Fatima*, OR 21 (2000), nr 7-8, (225), s. 8.

³⁴ CCS, *Leiriensis-Fatimensis, Decretum super miraculo*, AAS 92 (2000) 74-75.

³⁵ *Kronika podróży*. OR 21 (2000), nr 7-8 (225), s. 6.

w Paranã w diecezji Campo Mourão w Brazylii³⁶. W trakcie procesu uznano, że uzdrowienie nastąpiło za wstawiennictwem błogosławionych Francisca i Jacinty Marto, stając się przyczyną wszczęcia ich procesu kanonizacyjnego³⁷. Uzdrowienia z urazów stanowią interesującą lekturę przypadków rozpatrywanych przez Kongregację Spraw Kanonizacyjnych, z których wiele uznano za nadprzyrodzone. Najczęściej uraz powstaje w wyniku zaistnienia tzw. „nieszczęśliwego wypadku” np. w zakładach pracy, na drogach, a nawet podczas dziecięcych zabaw, czy też na skutek zbiegu przedziwnych okoliczności. Często wystarczy chwila nieuwagi, aby do takich sytuacji doszło. Świadcowie tych wydarzeń, którymi często są najbliżsi poszkodowanych, organizują nie tylko pierwszą pomoc medyczną, ale w bardzo krótkim czasie proszą o wstawiennictwo znanego kandydata na ołtarze o wstawiennictwo. W tym wyraża się ich wiara i zaufanie do tych, którzy „stoją” przed obliczem Boga³⁸.

2.1. Diagnoza

Lucas Maeda de Oliveira to sześćioletni chłopiec, cieszący się dobrym stanem zdrowia. Nigdy wcześniej nie przechodził amnezji fizjologicznej, ani żadnych poważniejszych urazów. Chłopiec wraz z rodzicami zamieszkiwał w apartamencie dziadka. W krytycznym momencie bawił się ze swą siostrą w pobliżu okna, które było otwarte ze względu na panującą na zewnątrz wysoką temperaturę. Około godz. 20⁰⁰ kiedy było już ciemno, chłopiec podjął próbę oparcia się o okno, a ponieważ było otwarte, wypadł przez nie i upadł na chodnik dla pieszych z wysokości 6,5 m. U chłopca stwierdzono ciężki uraz czaszkowo-mózgowy łącznie z urazem oczodołu i gałki ocznej³⁹.

---

³⁶ CCS, *Leiriensis-Fatimensis. Canonizationis Beati Francisci Marto Pueri (1908-1919) et Beatae Hyacinthae Marto Puellae (1910-1920). Relazione sulla seduta della Consulta Medica della Congregazio per le Causae dei Santi del 7 aprile 1983, Positio super miro*, Roma 2017, s. 470, dalej: CCS, *Leiriensis-Fatimensis, Positio super miro*].

³⁷ Zob. L. Fiejdasz, *Cuda udowodnione*, s. 243.

³⁸ D. Blicharz, *Uzdrowienia z urazów*, s. 242-243.

³⁹ CCS, *Leiriensis-Fatimensis, Positio super miro*, s. 458.

Diagnoza to aktualny osąd badanego urazu, w którym przedstawia się odpowiednią interpretację stanu zdrowia pacjenta. Sformułowaną diagnozę w badanym przypadku uznano za wiarygodną i potwierdzoną w wystarczającym stopniu przez zgromadzone dowody, co umożliwiło później osiągnięcie wymaganego stopnia pewności moralnej. Odpowiednia liczba zgromadzonych diagnostycznych dowodów w sprawie ułatwiła później interpretację badanego przypadku. W diagnozie podkreślono nieodwracalność zmian klinicznych, będących wynikiem przebytego urazu. Stan zdrowia pacjenta nieuchronnie powinien pogarszać się w okresach krótszych lub dłuższych, pomimo podejmowania prób leczenia, prowadząc do jego zejścia⁴⁰.

2.2. Rokowania

Rokowania są wiedzą uprzedzającą przyszłość, stanowiąc osąd przewidywalny, czyli prawdopodobny z możliwością poznania przebiegu i rozwoju zmian pourazowych. Stan zdrowia chłopca pozostawał stabilny, chociaż lekarze stwierdzili równoczesne występowanie u niego objawów hipotermii oraz wyciek z nozdrzy śluzu. W dokumentacji medycznej czytamy, że stwierdzono występowanie zaczerwienienia na powiece zamkniętego lewego oka; chłopiec wydawał z siebie mruczenie z widocznym krwawieniem pochodzącym z okolic skroniowych czaszki⁴¹. W takich okolicznościach rokowania przedstawiały się wątpliwie zarówno *quoad vitam* jak i *quoad valetudinem*⁴². Prognoza nieszczęśliwa *quoad vitam* ma miejsce wówczas, gdy zmiany pourazowe mogą prowadzić do śmierci klinicznej albo poważnego wycieńczenia organizmu. Wydanie takich rokowań zazwyczaj łączy się z udzieleniem sakramentów świętych⁴³. W toku procesu ustalono, że stan chorego był na tyle krytyczny, że groziła mu śmierć lub trwałe kalectwo. W procesie zgro-

---

⁴⁰ M. Di Ruberto, *Normy procesowe w dowodzeniu cudów. Historia i współczesność, w: Cuda w sprawach kanonizacyjnych*, red. W. Bar, Lublin 2006, s. 140-141.

⁴¹ CCS, *Leiriensis-Fatimensis, Positio super miro*, s. 462.

⁴² Tamże, s. 22-25.

⁴³ Di Ruberto, *Normy procesowe*, s. 141-142.

madzono relacje lekarzy, pracowników medycznych oraz pielęgniarek, a nadto wytworzoną medyczną dokumentację⁴⁴.

2.3. Leczenie

Chłopca bezpośrednio z miejsca wypadku pogotowie ratunkowe przewiozło do szpitala w Juranda, docierając tam o godz. 20⁴⁰, gdzie otrzymał pierwszą medyczną pomoc. Jednakże podjęto decyzję, po przeprowadzeniu wstępnej diagnozy, o przetransportowaniu Lucasa do Hospital Santa Casa Mourão, gdzie ambulans dotarł około godz. 21⁵⁵; transport trwał około jednej godziny (około 70 km). Podczas przewożenia poszkodowanego do szpitala nie doszło do kryzysu epileptycznego⁴⁵. Pacjenta dopiero po przybyciu do szpitala poddano sedacji i intubacji. Lekarze zdołali nawiązać z chłopcem kontakt, a pacjent udzielał logicznych odpowiedzi, pozostając dobrze zorientowanym zarówno odnośnie miejsca, czasu, jak i własnej osoby (skala Glasgow 5: GCS 5). Ponadto stwierdzono u pacjenta występowanie ubytku tkanki mózgowej⁴⁶.

W dniu 3 marca 2013 r. w Hospital Santa Casa Mourão o godz. 22³⁰ Lucasa Maeda de Oliveira poddano neurologicznemu zabiegowi kraniotomii polegającemu na wycięciu większego fragmentu kości czaszki w celu uzyskania szerszego dostępu do tkanki mózgowej. W trakcie operacji usunięto (oczyszczono) skrzepy krwi oraz opanowano krwotoki uszkodzonych naczyń krwionośnych, kontrolując równocześnie stan opon mózgowych. Zaopatrzono uszkodzoną oponę mózgową twardą. Następnie fragment kości czaszki umieszczono z powrotem w miejscu, z którego został on usunięty. Z opisu dokumentacji medycznej wynika, że pacjent doznał ciężkiego urazu czaszkowo-mózgowego, ponadto w trakcie operacji potwierdzono rozerwanie opony twardej i uszkodzenie tkanki mózgowej, które to urazy zaopatrzono zgodnie z zasadami sztuki lekarskiej. W skali ASA, stosowanej powszechnie w anestezjolo-

⁴⁴ Sz.T. Praškiewicz, *Pojęcie cudu*, s. 25.

⁴⁵ CCS, *Leiriensis-Fatimensis, Positio super miro*, s. 458.

⁴⁶ Tamże.

gii, oceniającej ryzyko operacyjne związane z wystąpieniem poważnych powikłań lub zgonu pacjenta w czasie znieczulenia albo tuż po nim, stan chłopca w skali sześciostopniowej oceniono na 4.

Zabieg neurochirurgiczny trwał do godz. 3⁰⁰ następnego dnia. Chłopca na Oddziale Intensywnej Terapii Noworodków, po zakończonej pomyślnie operacji, pozostawiono w stanie farmakologicznej śpiączki, nie odłączając go od respiratora. Pacjentów, po przebyciu takich zabiegów i urazów, bardzo często pozostawia się na oddziale intensywnej terapii, utrzymując ich w stanie tzw. śpiączki farmakologicznej, polegającej na wyłączeniu ich funkcji mózgowych odpowiedzialnych za odbieranie zewnętrznych bodźców. Jest to typowe postępowanie w terapii pacjentów po przebyciu rozległych urazów czaszkowo-mózgowych, wielonarządowych oraz u pozostających podłączonych do respiratora. Pozostawienie w stanie śpiączki farmakologicznej jest metodą leczenia stosowaną wyłącznie w zamkniętej opiece medycznej. Lekarze, 6 marca 2013 r., spostrzegłszy, że stan zdrowia Lucasa Maeda'y de Oliveira jest stabilny, z dobrymi klinicznymi wynikami, rozpoczęli proces jego powolnego wybudzania. Następnego dnia, tj. 10 marca 2013 r., lekarze stwierdzili, że chłopiec był czujny, świadomy i współpracujący z otoczeniem⁴⁷.

2.4. Niewytłumaczalna poprawa stanu zdrowia

Pierwsze symptomy klinicznej poprawy stanu zdrowia u poszkodowanego zaobserwowano już wczesnym rankiem 8 marca 2013 r., co łączyło się ze zmniejszeniem sedacji z widoczną poprawą stanu zdrowia tak na poziomie motorycznym, werbalnym, jak i behawioralnym. Następnie w nocy 9 marca 2013 r. odłączono go od respiratora, ponieważ uważano, że poszkodowany był w stanie już samodzielnie oddychać. Następnie pacjent 9 marca 2013 r. około godz. 5⁰⁰ zaczął odzyskiwać przytomność łącznie z możliwością reagowania na wywierane bodźce. A wieczorem tego samego jeszcze dnia pacjent około godz. 19³⁰ był już zupełnie świadomy, bez zauważalnych deficytów w obszarze motoryczności ze stabilną hemodynamiką. Po wybudzeniu

---

⁴⁷ Tamże.

chłopca ze śpiączki, w ciągu najbliższych dwóch dni, tzn. od 10–11 marca, następową szybko poprawa jego stanu zdrowia łącznie z odzyskiwaniem pełnej świadomości oraz zdolności mowy i motoryczności. W konsekwencji chłopiec 11 marca opuścił Oddział Intensywnej Terapii znajdujący się na pediatrii. Stan jego zdrowia określano jako stabilny pod względem klinicznym, jak i neurologicznym; pacjent przestał gorączkować. Do momentu wypisania ze szpitala pozostawał w dobrym stanie zdrowia, tak pod względem klinicznym, jak i neurologicznym. Chłopiec był spokojny, świadomy, w dobrej komunikacji, bez odczuwalnych bólów głowy. Lucas Maeda de Oliveira 15 marca 2013 r. o godz. 15⁰⁰ otrzymał wypis ze szpitala. W dniu 2 lipca 2013 r. kontrolnie przeprowadzono tomografię komputerową, w wyniku której potwierdzono występowanie w obszarze encefalomalacji małą jamę porencefaliczną w obszarze lewej skroni. Wyniki przeprowadzonego badania potwierdziły występowanie czołowego złamania z lewej strony z pęknięciem w kierunku górnej krawędzi. Lekarze stwierdzili również występowanie małego obszaru wgniecenia kości łącznie z brakiem tkanki. U dziecka nie stwierdzono występowania żadnych objawów zespołu postraumatycznego zarówno pod względem neurologicznym, jak i kognitywnym⁴⁸.

W dniu 22 października 2015 r. został poddany badaniu elektroencefalograficznemu głowy (EEG). W dniu 25 kwietnia 2016 r. poddano go badaniu rezonansem magnetycznym, podczas którego nie zauważono żadnych niepokojących zmian w obszarze czaszki i mózgu. Następnie 2 maja 2016 r. potwierdzono, że pacjent od momentu wypisania ze szpitala nie był poddawany na sposób stały żadnej terapii farmakologicznej, w tym antyepileptycznej⁴⁹.

Biorąc pod uwagę poważny stan zdrowia pacjenta pod względem klinicznym, co wiązało się ze złymi rokowaniami na przyszłość, niewytłumaczalny powrót Lucasa do zdrowia stał się wielkim zaskoczeniem tak dla jego najbliższych, jak i otoczenia. Również dla lekarzy, sprawujących opiekę nad pacjentem, szczególnie biorąc pod uwagę krótki czas

---

⁴⁸ Tamże, s. 458.

⁴⁹ CCS, *Leiriensis-Fatimensis, Positio super miro*, s. 22-25.

leczenia. Wyzdrowienie uznano za kompletne, trwałe i niewytlumaczalne z punktu widzenia kryteriów medycznych.

3. Wzywanie wstawiennictwa dwóch błogosławionych wyznawców

W zbieraniu informacji o przebiegu leczenia urazu bardzo ważnym elementem teologicznym procesu *super miro* była wzmianka o trwającej równolegle swoistej krucjacie modlitw zanoszonych do Boga za wstawiennictwem błogosławionych „Pastuszków” z Fatimy. Najbliżsi Lucasa Maeda’y de Oliveira od samego początku zainicjowali modlitwy z prośbą o jego uzdrowienie, które kierowano do Najświętszej Maryi Panny z Fatimy. Równocześnie dziadek chłopca modlił się o jego powrót do zdrowia za przyczyną rodzeństwa bł. Franciszka i Hiacynty Marto. W dniu 4 marca 2013 r. telefonicznie kuzyn jednej z mniszek karmelitanek bosych poprosił siostry z Mosteiro Nossa Senhora do Carmo w Campo Mourão o rozpoczęcie w chórze zakonnym modlitw o uzdrowienie chłopca również za przyczyną bł. „Pastuszków” z Fatimy; w dniu 7 marca 2013 r., wszyscy najbliżsi modlący się, proszący o powrót chłopca do zdrowia, poszli za przykładem dziadka. Zebrane w toku procesu świadectwa jednoznacznie potwierdzają, że prośby o uzdrowienie Lucasa zanoszono jedynie za wstawiennictwem Najświętszej Dziewicy z Fatimy oraz błogosławionego rodzeństwa, Francisco i Jacinty Marto⁵⁰.

W procesie *super miro* udowodniono, że uzdrowienie wiązało się z orędownictwem dwóch błogosławionych wyznawców jednoznacznie określonych i tym samym osiągnięto pewność moralną⁵¹, że uzdro-

⁵⁰ Tamże, s. 25-29.

⁵¹ Szerzej na temat pewności moralnej w sprawach kanonizacyjnych zob. Z. Grochowski, *La certezza morale come chiave di lettura delle norme processuali*, „Ius Ecclesiae” 9 (1997), s. 417-450; tekst w j. pol.: *Pewność moralna jako klucz do lektury norm procesowych*, „Ius Matrimoniale” 3 (1998), s. 9-43; L. Flisikowski, *Problem pewności moralnej w sprawach kanonizacyjnych*, w: *Elementy prawne świętości kanonizowanej według ustawodawstwa Jana Pawła II. Materiały II Ogólnopolskiego Sympozjum Prawa Kanonizacyjnego KUL. Lublin 24-26 IX 1992*, red. H. Misztal, Lublin 1993, s. 57-69.

wienie Lucasa dokonało się za wstawiennictwem błogosławionych „Pastuszków” z Fatimy. W procesie udowodniono, że przeważające modlitwy z prośbą o dokonanie cudu kierowane były do dwóch błogosławionych Franciszka i Hiacynty Marto. Jednocześnie przywoływanie błogosławionych dokonywało się w różny sposób i w różnym czasie. To jednak cud nastąpił wtedy, kiedy wierni wzywali pomocy równocześnie dwóch błogosławionych. Chociaż niektórzy modlący się wyprasali łaskę zdrowia u Najświętszej Dziewicy, to jednak nie jest przeszkodą w procesie, gdy modlitwa kierowana jest do Matki Bożej i jednocześnie wzywa się wstawiennictwa błogosławionych, ponieważ Maryja jest Pośredniczką Wszelkich Łask⁵².

Przypadek przypisania sprawstwa domniemanego cudu wstawiennictwu dwóch lub większej liczby sług Bożych lub błogosławionych wyznawców należy do rzadkich przypadków spotykanych w juryspruden-
cji Kongregacji Spraw Kanonizacyjnych⁵³.

Kwestia przypisywania cudu większej liczbie sług Bożych lub błogosławionych niesie ze sobą duży ładunek o znaczeniu praktycznym. Rozpatrując zagadnienie od momentu powołania w 1588 r. przez papieża Sykstusa V († 1590) Świętej Kongregacji Rytów, należy zaznaczyć, że pierwszy raz kwestię tę rozważano przy okazji badania sprawy siedmiu fundatorów zakonu Sług Maryi⁵⁴ (serwitów)⁵⁵. Dwukrotnie odrzucano

---

⁵² J.L. Gutiérrez, *Cud*, s. 109-110; szczegółowo zob. Sz.T. Prażkiewicz, *Odwoływanie się do Matki Bożej „Uzdrowienia Chorych” w badaniu niewytłumaczalnych przez medycynę uzdrowień w praktyce kanonizacyjnej*, „Ateneum Kapłańskie” 160 (2013), z. 2 (624), s. 218-225.

⁵³ Tamże, s. 105-106.

⁵⁴ Kwestię tę poruszył Prosper Lambertini (Benedictus XIV) w *De Servorum*, lib. IV, p. 1, cap. V, s. 37-39. Do tych siedmiu fundatorów, żyjących w XIII i XIV w., odnoszono kult, który został potwierdzony dekretemi z 1 grudnia 1717 r. dla Aleksego Falconieriego oraz z 30 lipca 1725 r. dla pozostałych sześciu fundatorów (Prospero Lamberti [Benedictus XIV] w *De Servorum Dei Beatificatione et Beatorum Canonizatione*, lib. II, cap. XXIV, Romae 1757, s. 119 i 120-121) w ten sposób doprowadzając do skutku beatyfikację *aequipolens*. Do beatyfikacji formalnej konieczne było nie tylko udowodnienie cudów otrzymanych za ich wstawiennictwem, lecz także, po upływie czterech wieków, heroicznosci cnót każdego z nich.

⁵⁵ Zob. M. Straszewicz, *Świętych Siedmiu Założycieli Zakonu Serwitów NMP*, w: *Encyklopedia Katolicka*, t. XIX, Lublin 2013, kol. 420.

prośbę o przypisanie cudów ich kolektywnemu wstawiennictwu⁵⁶. Dopiero w 1884 r. papież Leon XIII († 1903) potwierdził udowodnione cuda *quae ad collectivam eorumdem [Septem Fundatorum] invocationem a Deo patrata fuerint*, jednocześnie stawiając wymóg uzyskania aprobaty dla co najmniej czterech cudów do ich kanonizacji⁵⁷. Ponieważ sprawa przypisania cudu wspólnemu wstawiennictwu dwóch lub większej liczby sług Bożych nie powracała aż do czasów nam współczesnych, dlatego też brakuje odpowiedniej jurysprudencji w tej materii. Ostatecznie są tylko współcześnie dwa przypadki, które cytuje się w literaturze przedmiotu. Pierwszy to dekret z 28 czerwca 1999 r., aprobujący cud przypisywany wstawiennictwu Franciszka i Jacinty Marto⁵⁸. Podobny przypadek miał miejsce również w przypadku małżonków, Luchi Beltrame Quatrocchi i Marii Corsini, za wstawiennictwem których dokonał się cud, co otworzyło drogę do ich beatyfikacji w dniu 21 października 2001 r.⁵⁹

4. Postępowanie w sprawie udowodnienia cudu

Postulatorka sprawy siostra Ângela de Fátima Coelho da Silva ASM przedstawiła przypadek uzdrowienia Lucasa Maeda'y de Oliveira (*Su-plex libellus*) biskupowi diecezjalnemu Campo Mourão, Franciscowi Javier Del Valle Paredes. Przedstawiona relacja zawierała krótką i rzetelną informację na temat faktu domniemanego uzdrowienia uznawanego za nadprzyrodzone wraz ze wstępnie zgromadzoną dokumentacją⁶⁰.

---

⁵⁶ Pierwsza negatywna decyzja pochodziła od papieża Benedykta XIV (8 sierpnia 1744 r.), natomiast druga negatywna odpowiedź została podjęta przez Świętą Kongregację Rytów (14 grudnia 1878 r.) – (J.L. Gutiérrez, *Cud*, s. 114, przyp. nr 37).

⁵⁷ SRC, *Florentina. Canonizationis Septem Beatorum Fundatorum Ordinis Servorum Beatae Mariae Virginis*, 26.06.1884, „Acta Sanctae Sedis” 17 (1884) 96.

⁵⁸ Ioannes Paulus PP. II, *Venerabilibus Dei Servis Francisco et Hyacinthae Marto*, AAS 93 (2001) 744-745.

⁵⁹ Ioannes Paulus PP. II, *Litterae apostolicae Venerabilibus Dei Servis Aloisio Beltrame Quatrocchi et Mariae Corsini coniugibus Beatorum honores decernuntur*, 21.10.2001, AAS 95 (2003) 166-168.

⁶⁰ Art. 36 § 3 SM; H. Misztal, *Sanctorum Mater. Komentarz*, s. 61.

Zebrany materiał został przedstawiony przez biskupa miejsca dwóm lekarkom *ab inspectione*: dr Cleonice de Fatima Souza oraz dr Mirtes Urbano Leite Cardoso⁶¹. Każda z lekarek oddzielnie przeprowadziła badania i sporządziła na piśmie medyczną opinię⁶², w której obie wydały pozytywną opinię na temat niewytlumaczalności z punktu widzenia medycznego badanego uzdrowienia⁶³. Następnie każda z nich w dochodzeniu prowadzonym na szczeblu diecezjalnym ustnie potwierdziła swoją diagnozę⁶⁴. Ich przesłuchanie odbyło się przed trybunałem i miało charakter procesowy w obecności biegłego lekarza, dr Rosárii Maria Olaio Riscalli, która następnie w swej opinii lekarskiej sporządzonej na piśmie datowanej na dzień 12 sierpnia 2016 r. pozytywnie oceniła wiarygodność lekarzy oraz ich fachowość z punktu widzenia zastosowanego leczenia⁶⁵.

Proces na szczeblu diecezjalnym prowadzono w dniach od 5 do 13 sierpnia 2016 r., podczas którego w czasie ośmiu sesji zebrano świadectwa pochodzące od siedemnastu świadków, z których czterech było wezwanych *ex officio*, m.in. lekarz i pielęgniarka, leczący uzdrowionego chłopca, oraz biegli lekarze *ab inspectione*⁶⁶.

Do akt sprawy dołączono również dokumentację medyczną wytworzoną w Hospital Santa Casa Mourão w dniach od 3 do 15 marca 2013 r. Ponadto w aktach sprawy znalazły się pisemne oświadczenia świadków i biegłych⁶⁷. Istotnym dokumentem klinicznym, którego brakowało w dokumentacji, było badanie tomograficzne czaszki i kręgosłupa odcinka szyjnego przeprowadzonego w krytycznym dniu 3 marca 2013 r. Jednakże wspomniane braki medyczne uzupełniono sporządzeniem

---

⁶¹ Art. 109 § 1 SM; H. Misztal, *Sanctorum Mater. Komentarz*, s. 119; CCS, *Leiriensis-Fatimensis, Positio super miro*, s. 7.

⁶² Tamże, s. 140-141 i 146-149.

⁶³ Art. 110 § 2; H. Misztal, *Sanctorum Mater*, s. 121.

⁶⁴ CCS, *Leiriensis-Fatimensis, Positio super miro*, s. 136-139 i 142-145.

⁶⁵ Tamże, s. 150-157.

⁶⁶ Art. 96 § 5 SM; H. Misztal, *Sanctorum Mater. Komentarz*, s. 111.

⁶⁷ Szerzej na temat roli biegłych w procesie kanonizacyjnym: *Biegli w postępowaniu kanonizacyjnym. Materiały IV Ogólnopolskiego Sympozjum Prawa Kanonizacyjnego*. (Lublin 22-23 V 1998), red. H. Misztal, W. Bar, Lublin-Tarnów 1999.

opinii przez Hospital Santa Casa Mourão⁶⁸. Postępowanie na szczeblu diecezjalnym przeprowadzone w języku portugalskim zostało następnie przetłumaczone przez biegłego tłumacza na język włoski.

Prefekt Kongregacji Spraw Kanonizacyjnych, kard. Angelo Amato, 21 października 2016 r. wydał dekret potwierdzający ważność przeprowadzonego dochodzenia diecezjalnego w sprawie domnianego uzdrowienia.

W analizowanym przypadku na biegłych *ex officio* powołano prof. Massima Gadndolfiego oraz dr Concettę Minaę. Biegli, dokonując oceny przebytego urazu oraz przebiegu zastosowanej terapii, stwierdzili, że na podstawie aktualnej wiedzy medycznej nie da się wyjaśnić w sposób racjonalny tego uzdrowienia.

W opinii medyczno-sądowej prof. Massima Gadndolfiego z 11 stycznia 2017 r., uznano prezentowany przypadek za niewytłumaczalny z punktu widzenia sztuki medycznej *quoad substantiam* oraz *quoad modum*⁶⁹. Według opinii sporządzonej przez niego, z punktu widzenia współczesnej medycyny, następujące fakty są niewytłumaczalne⁷⁰:

– otwartej głęboko i rozległej ranie czaszkowo-mózgowej towarzyszy zazwyczaj zapalenie opon mózgowych wywołane przez zewnętrzne płyny ustrojowe;

– u pacjenta nie stwierdzono występowania, nawet przez chwilę, zaburzeń epileptycznych-padaczkowych. Przebytemu urazowi opon mózgowych oraz stłuczeniu części podkorowych mózgu, nawet już po przeprowadzeniu zabiegu neurochirurgicznego, często towarzyszy powstawanie ognisk epileptycznych, stanowiących przyczynę klinicznego zespołu epileptycznego, wymagającego zastosowania natychmiastowej terapii. Z drugiej strony badania tomograficzne mózgu (TC), wykonane już po opuszczeniu szpitala przez chłopca, wykazały istnienie obszaru encefalomalacji z małą jamą poencefaliczną w lewej skroni, której obecność świadczyła o przebyłym uszkodzeniu mózgu;

---

⁶⁸ CCS, *Leiriensis-Fatimensis, Positio super miro*, s. 9-10.

⁶⁹ Tamże, s. 459.

⁷⁰ Tamże.

– w rozpatrywanym przypadku nie stwierdzono również występowania następstw związanych z zespołem stresu pourazowego, tak pod względem neurologicznym, jak i poznawczo-behawioralnym.

Lucas Maeda de Oliveira doznał silnego i bardzo poważnego urazu części mózgu odpowiedzialnego za motoryczność, czucie i mowę. Zazwyczaj u pacjentów, którzy doznaliby kontuzji w tych obszarach mózgu, obserwuje się występowanie zaburzeń o charakterze neurologicznym (tzw. połowiczne porażenie czuciowo-nerwowe), występujące kontrlateralnie, tzn. przeciwnie do uszkodzonego obszaru mózgu. Jeżeli uraz mózgu był po stronie lewej, to porażenie połowiczne powinno wystąpić na całej prawej połowie ciała.

U pacjentów ze stwierdzonym stłuczeniem płatów czołowych mózgu dochodzi do występowania tzw. zespołu psychoorganicznego. Charakteryzuje się on zmianami charakterologicznymi i emocjonalnymi, wyrażającymi się w odmiennym zachowywaniu się pacjenta, zaburzeniami pamięci, koncentracji, uwagi, zaburzeniami węchu lub innymi o charakterze psychicznym, których przyczyną są organiczne zmiany, w tym przypadku warunkowane urazem⁷¹.

Za niewytłumaczalne na poziomie medycznym biegły uznał następujące dane⁷²:

– ocena świadomości chłopca w skali Glasgow wynosiła 5. Oznaczało to, że wykazywał bardzo poważne braki w motoryczności, a w ciągu kilku następných dni tkanka mózgowa zregenerowała się w sposób niewytłumaczalny;

– ponieważ pod względem poznawczo-behawioralnym uzdrowienie było całkowite i szybkie, dlatego określił je jako: *restitutio ad integrum*. A więc rozpatrywane uzdrowienie zostało określone jako pełne i nagłe⁷³. Uznał również za uzasadnione przedstawienie przypadku Konsulcie Medycznej⁷⁴.

Dr Concetta Mina w opinii z 11 stycznia 2017 r., uznała dyskusyjny przypadek za bardzo poważny, który z punktu widzenia medycznej

⁷¹ Tamże, s. 459-460.

⁷² Tamże, s. 460.

⁷³ Por. Sz.T. Praškiewicz, *Pojęcie cudu*, s. 26.

⁷⁴ CCS, *Leiriensis-Fatimensis, Positio super miro*, s. 460.

go zasługuje na uwagę ze względu na niewytłumaczalność występowania braku m.in. powikłań związanych z doznanym urazem. Powrót do zdrowia chłopca *restitutio ad integrum*, łącznie z powrotem do pełnej zdolności intelektualnej i psycho-ruchowej, zasługiwał według niej na najwyższą uwagę. Swoją opinię *quoad valetudinem* zakończyła stwierdzeniem, pisząc, że odnośnie przyczyn oraz samego przebiegu procesu powrotu do zdrowia, uwzględniając zgromadzone osobiste doświadczenie oraz bogatą literaturę przedmiotu, dyskutowany przypadek należy uznać za niewytłumaczalny⁷⁵. Biorąc równocześnie pod uwagę istnienie wielu poważnych powikłań, wskazujących na niepomysłne rokowania, możliwość, że zastosowane środki podczas prowadzenia intensywnej terapii mogły odegrać decydującą rolę w tym niezwykle poważnym przypadku, została uznana za niewielką.

W dniu 2 lutego 2017 r. odbyło się posiedzenie Konsulty Medycznej, któremu przewodniczył arcybiskup tytularny Bevagny Marcello Bartolucci, sekretarz Kongregacji Spraw Kanonizacyjnych. Obecni również byli Bogusław Turek CSMA, podsekretarz Kongregacji oraz Carmelo Pellegrino, promotor wiary. Konsulta Medyczna składała się z przewodniczącego oraz pięciu członków, wśród których znaleźli się prof. Massimo Gandolfi oraz dr Concetta Mina. Podczas posiedzenia wysłuchano też zawartych w opiniach medycznych sporządzonych przez dwóch biegłych lekarzy. Następnie głos zabrało dwóch członków Komisji Medycznej. Przewodniczący Konsulty Medycznej, prof. Patrizio Polisca, podsumowując dyskusję, stwierdził, że przedmiotowe uzdrowienie ma charakter całkowity i niewytłumaczalny z punktu widzenia dorobku współczesnej medycyny. Następnie podczas dyskusji uznano zgromadzoną dokumentację za kompletną, pozwalającą na sformułowanie diagnozy, dokonanie oceny sposobu prowadzenia terapii, obejmującej okres od momentu doznania urazu, aż po opuszczenie przez pacjenta szpitala. Stwierdzono, że biorąc pod uwagę podobne przypadki opisane w literaturze medycznej, badane uzdrowienie należy uznać za niewytłumaczalne. Podkreślono również, że chłopiec przez dłuższy czas nie był podłączony do respiratora, co mogło przyczynić się do powstania zmian w mózgu na skutek niedotlenienia. Chłopiec w ciągu zaledwie sześciu

---

⁷⁵ Tamże, s. 467-468.

dni od dnia przeprowadzenia zabiegu neurochirurgicznego znalazł się pod względem klinicznym w takim stanie zdrowia, który można byłoby określić jako dobry, łącznie ze zdolnością do samodzielnego przemieszczania się. Chłopiec równocześnie w pełni odzyskał zdolność mowy i komunikacji. Następnie w ciągu kolejnych kilku lat, które upłynęły od momentu doznania przez Lucasa urazu, nie potwierdzono występowania u niego jakichkolwiek problemów natury neurologicznej lub też poznawczo-behawioralnej. Równocześnie wszystkie wyniki kliniczne potwierdziły jego całkowity powrót do zdrowia. Ze zgromadzonej dokumentacji medycznej wynika, że nie stosowano w procesie leczenia żadnej ze specjalistycznych terapii. Rozległemu uszkodzeniu aksonalnemu (DAI: *Diffuse Axonal Injury*) zazwyczaj towarzyszy duże ryzyko zejścia lub też pozostawanie pacjenta w trwałym stanie wegetatywnym, albo w najlepszym przypadku występowanie poważnych deficytów poznawczych. Uszkodzenie aksonalne mózgu, polegające na rozległym uszkodzeniu istoty białej mózgu, należy do jednych z najcięższych i najbardziej niszczących typów urazów, stanowiąc jedną z głównych przyczyn utraty świadomości i trwałego stanu wegetatywnego.

Konsulta Medyczna, idąc za wskazaniem dotychczasowej praktyki, uznała uzdrowienie z urazu za niewytłumaczalne, ponieważ: uraz był na tyle poważny, według osądu lekarskiego, że leczenie należało uznać za niezwykle trudne, czy wręcz niemożliwe; uzdrowienie nastąpiło w szczytowym momencie prowadzenia terapii; zastosowana terapia nie mogła spowodować całkowitego uzdrowienia; uzdrowienie było natychmiastowe, doskonałe, stabilne i trwałe⁷⁶.

Rozpatrywany przypadek należy zaliczyć do wyleczenia morfologicznego, które polega na odtworzeniu wszystkich chorych tkanek organizmu do stanu sprzed choroby (*restitutio ad integrum*); jest to cud II stopnia⁷⁷.

Całkowite uzdrowienie chłopca ze wszystkich zaistniałych skutków doznanego urazu uważa się za proces postępujący i krótkotrwały, gdyż bardzo szybko zanikły wszystkie pourazowe objawy kliniczne. Jeśli

⁷⁶ Zob. Ss.D.N. Benedicti, *De Servorum*, lib. IV, p. 1, cap. VIII, *De Divina mirabili sanatione a morbis et infermitatibus*, s. 54-66.

⁷⁷ Por. Praškiewicz, *Pojęcie cudu*, s. 27.

chodzi o zastosowane środki farmakologiczne i zabiegi, zastosowane, by nie dopuścić do przewidywanego zgonu pacjenta, pomimo całej ich poprawności i potencjalnej skuteczności *pro tempore*, nie mogą zostać uznane za środki, którym można byłoby przypisać pozytywne odwrócenie całego klinicznego obrazu. Cała symptomatologia tego przypadku, przy przeprowadzeniu tylko i wyłącznie zastosowanego leczenia, nie mogłaby zakończyć się całkowitym wyzdrowieniem. Pozostaje głęboko niewytłumaczalny w ramach wiedzy medycznej, zwłaszcza, jeżeli weźmie się pod uwagę rozległość i ciężkość urazu, proces uzdrowienia. W czasie głosowania członkowie Konsulty Medycznej jednogłośnie określili uzdrowienie jako natychmiastowe, całkowite *restitutio ad integrum* funkcji neurologicznych oraz poznawczo-behawioralnych mózgu bez możliwości naukowego wyjaśnienia *quoad substantiam*⁷⁸.

5. Kanonizacja

Papież Franciszek 23 marca 2017 r. przyjął na audiencji prywatnej kard. Angelo Amato, prefekta Kongregacji Spraw Kanonizacyjnych, polecając mu promulgować siedem dekretów, wśród których znalazł się również i ten odnoszący się do cudu, który został przypisany wstawnictwu błogosławionego „Rodzeństwa” z Fatimy⁷⁹. A w dniu 20 kwietnia 2017 r. papież Franciszek, z udziałem kardynałów obecnych w Rzymie,

---

⁷⁸ CCS, *Leiriensis-Fatimensis, Positio super miro*, s. 480.

⁷⁹ „Promulgazione di Decreti della Congregazione delle Cause dei Santi, 23.03.2017: Il Santo Padre Francesco ha ricevuto questa mattina in udienza Sua Eminenza Reverendissima il Signor Cardinale Angelo Amato, S.D.B., Prefetto della Congregazione delle Cause dei Santi. Durante l’Udienza, il Santo Padre ha autorizzato la Congregazione delle Cause dei Santi a promulgare i Decreti riguardanti: [...] il miracolo, attribuito all’intercessione del Beato Francesco Marto, nato l’11 giugno 1908 e morto il 4 aprile 1919, e della Beata Giacinta Marto, nata l’11 marzo 1910 e morta il 20 febbraio 1920, fanciulli di Fátí” (zob. Sala Stampa della Santa Sede, *Promulgazione di Decreti della Congregazione delle Cause dei Santi*, 23.03.2017, w: *Bollettino quotidiano del 13.05.2016*, <http://press.vatican.va/content/salastampa/it/bollettino/pubblico/2017/03/23/0177/00415.html> [2.08.2017 r.]).

na zwyczajnym konsystorzu publicznym, wyznaczył datę kanonizacji „Dzieci” z Fatimy na 13 maja 2017 r.⁸⁰

Następnie papież Franciszek 13 maja 2017 r., podczas wizyty w Portugalii z okazji 100-lecia objawień Najświętszej Dziewicy w Fatimie, w homilii wygłoszonej podczas Mszy św. kanonizacyjnej powiedział: „w swoich «Wspomnieniach» (III, n. 6) siostra Łucja oddaje głos Hiacyncie, dopiero co obdarzonej wizją: «Czy nie widzisz wielu dróg, ścieżek i pól, pełnych ludzi, którzy płaczą z głodu, bo nie mają nic do jedzenia? I Ojca Świętego, który modli się w kościele przed Niepokalanym Sercem Maryi, a razem z nim modli się bardzo dużo ludzi?». Dziękuję wam, bracia i siostry, że mi towarzyszycie! Musiałem tutaj przybyć, aby oddać cześć Dziewicy Matce i powierzyć Jej synów i córki. Pod Jej płaszczem się nie zagubią; przez Jej ręce przyjdzie nadzieja i pokój, których potrzebują, a o które błagam dla wszystkich moich braci w chrzcie i w człowieczeństwie, zwłaszcza dla chorych i niepełnosprawnych, więźniów i bezrobotnych, ubogich i opuszczonych»⁸¹.

6. Zakończenie

Uraz fizyczny, którego doznał Lucas Maeda de Oliveira, był ciężki, ponieważ Konsulta Medyczna określiła go w rokowaniach wątpliwie *quoad vitam* i *infauste quoad valetudinem*. W procesie wzięli udział świadkowie i biegli, również *ab inspectione*. Biegli swymi ekspertyzami i sformułowanymi wyjaśnieniami przedstawili niewytłumaczalność przypadku uzdrowienia chłopca z badanego urazu. W Kongregacji biegli lekarze, członkowie Konsulty Medycznej, otrzymali wystarczający materiał dowodowy, który pozwolił im na osiągnięcie pewności moralnej

⁸⁰ *Pastuszkowie z Fatimy będą kanonizowani 13 maja*, „L'Osservatore Romano”, 20 kwietnia 2017, [wyd. elektroniczne], <http://www.osservatoreromano.va/pl/news/pastuszkowie-z-fatimy-beda-kanonizowani-13-maja> [2.08.2017 r.].

⁸¹ Zob. Franciscus, Sancta Missa et Canonizatio beatorum Francisci Marto et Hyacinthae Marto (13.05.2017), AAS 109 (2017) 607-608; tekst w j. pol. Franciszek, *Pod płaszczem Maryi*. 13 V - Homilia podczas Mszy św. w 100. rocznicę pierwszego objawienia w Fatimie, OR 38 (2017), nr 5 (392), s. 21.

odnośnie całkowitego uzdrowienia *restitutio ad integrum* funkcji neurologicznych oraz poznawczo-behawioralnych mózgu bez możliwości naukowego wyjaśnienia *quoad substantiam*. Opinię Konsulty Medycznej potwierdzili również teologowie. Nadprzyrodzoność uzdrowienia przypisano kolektywnemu wstawiennictwu dwom błogosławionym jeszcze wówczas wyznawcom, Franciscowi Marto (1908–1919) i Jacincie Marto (1910–1920), co zostało udowodnione w postępowaniu potwierdzonym przez papieża Franciszka faktem dokonania przez niego kanonizacji. Jurysprudencja Kongregacji Spraw Kanonizacyjnych odnośnie przypisywania nadprzyrodzonego uzdrowienia kolektywnemu wstawiennictwu sług Bożych lub błogosławionych wyznawców jest niewielka. Jednakże ostatecznie to od woli Ojca Świętego, Zastępcy Chrystusa, zależy przypisania cudownego uzdrowienia jednemu lub większej liczbie sług Bożych lub błogosławionych wyznawców.

Riassunto

Miracolo atributo all'intercessione dei Beati Francesco (1908-1919) et Jacinta Marto (1910-1920)

L'obiettivo dell'autore è stato quello di presentare i problemi connessi alla guarigione - inspiegabile dal punto di vista della medicina moderna - dai gravi lesioni cerebrali patiti da Lucas Maeda de Oliveir nel 2013. La particolarità di questo processo canonico consisteva nell'attribuire tale guarigione all'intercessione dei due all'epoca ancora beati confessori: Francisco Marto (1908-1919) e Jacinta Marto (1910-1920). La guarigione viene di solito attribuita all'intercessione di un solo servo di Dio o di un confessore. L'articolo, puramente scientifico, si focalizza sulle questioni inerenti la legge della canonizzazione. La giurisprudenza della Congregazione delle Cause dei Santi relativa all'intercessione collettiva dei servi di Dio o dei beati confessori risulta eccezionale. L'autore, analizzando anche i casi precedenti, giunge alla conclusione, che in questo processo la decisione papale dovrebbe essere considerata del tutto decisiva. L'autore ha usato il metodo storico-legale e dogmatico-legale. L'obiettivo è stato conseguito mediante una presentazione del percorso del processo canonico durante il quale si è arrivato alla certezza morale che la guarigione risultasse totale, immediata, sopra naturale così come attribuita

---

all'intercessione collettiva dei due beati confessori e inesplicabile dal punto di vista della medicina moderna.

Parole chiave: miracolo, guarigione, lesioni mediche, periti medici ab inspectione, Consulta Medica